

بررسی دستیابی دانشجویان پزشکی به اهداف آموزشی کارآموزی‌های بالینی در مرکز آموزشی درمانی امام رضا (ع) کرمانشاه در نیمسال اول تحصیلی ۱۳۸۶-۸۷

رضا پورمیرزا کلهری^{۱*}؛ نازنین رزازیان^۲؛ ارسلان نادری پور^۳؛ فرید نجفی^۴؛ افشین الماسی^۴؛ علی حسن پوردهکردی^۵
چکیده

زمینه: یکی از مهم‌ترین اجزاء تکنولوژی آموزشی، طراحی اهداف آموزشی توسط مدرسین است. ضروری است مدرسین علوم پزشکی با روش‌های مختلف ارزشیابی، دستیابی به اهداف آموزشی را ارزیابی نمایند. یکی از روش‌های ارزشیابی، استفاده از نظرات دانشجویان است. این مطالعه با هدف بررسی نظرات دانشجویان پزشکی از دستیابی به اهداف آموزشی کارآموزی‌های بالینی در بیمارستان امام رضا (ع) کرمانشاه در سال ۱۳۸۷ صورت گرفت.

روش‌ها: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی، ۱۳۵ دانشجو در مقاطع کارآموزی و کارورزی پزشکی با روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی تصادفی انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه پژوهشگر ساخته‌ای بود که روایی صوری و محتوی آن با استفاده از نظرات پانزده نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه و پایایی آن با انجام یک مطالعه مقدماتی و استفاده از فرمول اسپیرمن-براون ($r=0/86$) محاسبه گردید. داده‌ها با نرم افزار آماري SPSS-13 تجزیه و تحلیل آماری گردید.

یافته‌ها: ۱۱/۱ درصد شرکت‌کنندگان در حد ضعیف، ۸۵/۲ درصد در حد متوسط و ۳/۷ درصد در حد مطلوب به اهداف آموزشی، دستیابی پیدا کرده بودند. تفاوت آماری معناداری بین میزان دستیابی به اهداف آموزشی با جنس و سال تحصیلی و مقطع تحصیل نبود. اما تفاوت‌های آماری معناداری بین میزان دستیابی به اهداف آموزشی با ارایه اهداف در ابتدای دوره کارآموزی، معرفی روش‌های ارزشیابی و ارایه برنامه آموزش در بخش اورژانس وجود داشت.

نتیجه‌گیری: امکان افزایش دستیابی دانشجویان پزشکی به اهداف آموزشی کارآموزی‌های بالینی، با استفاده از برگزاری جلسه توجیهی ابتدای دوره، ارایه اهداف آموزشی و روش ارزشیابی و استفاده از برنامه‌های آموزشی در بخش اورژانس وجود دارد.

کلیدواژه‌ها: دستیابی، دانشجویان پزشکی، کارآموزی بالینی، اهداف آموزشی

«دریافت: ۱۳۸۸/۱/۳۰ پذیرش: ۱۳۸۸/۶/۳۱»

۱. گروه فوریت‌های پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه.

۲. گروه بیماری‌های مغز و اعصاب، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه.

۳. گروه فوریت‌های پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه.

۴. گروه آمار و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه.

۵. گروه پرستاری، دانشکده پرستاری، مامایی و پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد.

* عهده‌دار مکاتبات: کرمانشاه، میدان ایثار، دانشکده پیراپزشکی، گروه فوریت‌های پزشکی، تلفن: ۰۸۳۱-۸۲۷۹۸۹۹

مقدمه

اگر به تعیین اهداف آموزشی، به عنوان یکی از مهم ترین اجزاء فرآیند تدریس اعتقاد داشته باشیم می توان با استفاده از نظرسنجی از دانشجویان، اثربخشی آموزشی را از لحاظ یادگیری و دستیابی به اهداف آموزشی، بررسی کرد (۴). دستیابی به اهداف آموزشی در رشته های مختلف، مورد ارزیابی قرار گرفته است برای نمونه می توان به عدم دستیابی کارورزان به اهداف اختصاصی واحد جراحی در بخش جراحی شهر ارومیه در سال ۱۳۸۵ اشاره کرد (۵). این عدم دستیابی به اهداف آموزشی در گروه های آموزشی ترمیمی و پریو دانشگاه شاهد و تهران نیز گزارش شده است (۶). البته مطالعات مختلفی نیز از دستیابی مؤثر به اهداف آموزشی در رشته های پرستاری، مامایی و اتاق عمل و عوامل مؤثر بر آن گزارش نموده اند (۷).

احساس کمبود، توجه به اهمیت طراحی اهداف آموزشی کارآموزی های بالینی لزوم انجام این مطالعه را با تمرکز بر دستیابی به اهداف آموزشی در کارآموزی های بالینی در گروه های کارآموزی و کارورزی در عرصه بالینی مرکز آموزشی درمانی امام رضا (ع) کرمانشاه ایجاب مینمود. گروه های مختلف آموزشی، هر یک برنامه آموزشی مخصوص به خود دارند که لزوماً یکسان نیستند. تعدادی در ابتدای دوره، اهداف کارورزی را مشخص می کنند و روش ارزشیابی پایان دوره را ارایه می دهند. تعدادی دیگر از برنامه آموزشی در بخش اورژانس استفاده می کنند. ضروری به نظر می رسد با انجام مطالعه ای میزان دستیابی به اهداف آموزشی کارآموزی های بالینی در گروه های مختلف آموزشی تحت بررسی و مقایسه

اهداف آموزشی، بیان صریح روش هایی است که با استفاده از آنها می توان انتظار داشت رفتار فراگیر، تغییر نماید. ضروری است که تمامی متخصصین علوم آموزشی، اهداف آموزشی خود را مشخص نمایند. تعیین اهداف آموزشی از جمله فعالیت های پیش از تدریس مدرس است و جهت دهی فعالیت های او را حین و پس از تدریس، مشخص می کند. مدرس اهداف آموزشی را براساس جهان بینی جامعه و متأثر از روش ها، قضاوت ها و باورهای اجتماعی، شناسایی می نماید. منابع موجود، برای تعیین اهداف آموزشی نیاز فراگیران، نیاز جامعه و دیدگاه متخصصان است (۱). در آموزش نوین علوم پزشکی، اهداف آموزشی، مقاصد یک دوره درسی است که مسئولیت طراحی آن بر عهده گروه های آموزش پزشکی و مشاورین آنها است (۲). دلیل اصلی تنظیم اهداف آموزشی توسط مدرسین علوم پزشکی، تعیین رفتاری است که در دانشجو نشان دهنده رسیدن به یادگیری مطلوب است. در صورتی که یادگیری، مربوط به حیطه های اطلاعات ذهنی باشد به اهداف یادگیری در حیطه های شناختی، یادگیری در حیطه های نگرش ذهنی و عاطفی به اهداف یادگیری در حیطه عاطفی و اگر یادگیری، مربوط به فعالیت های فیزیکی باشد به یادگیری در حیطه پسیکوموتور طبقه بندی می شوند. دلیل مهم دیگر برای طراحی و ارایه اهداف آموزشی به دانشجویان، انتخاب فعالیت های یاددهی، یادگیری و روش ارزشیابی است که در کل به برنامه ریزی آموزشی معروف است (۳).

قرار گیرد و روش‌هایی که باعث افزایش دستیابی دانشجویان پزشکی به اهداف آموزشی می‌شود شناسایی گردد. بررسی مقایسه‌ای عملکرد گروه‌های آموزشی پزشکی وفادار به اصول ارایه اهداف آموزشی و سایر مبانی آموزشی، می‌تواند در ارتقاء فرآیند تدریس در گروه‌هایی که از این اصول پیروی نمی‌کنند مؤثر واقع شود و استفاده از نظر دانشجویان، به‌عنوان مشتریان دریافت تولید علم، بسیار با ارزش است و نوعی نگاه دانشجو-محور به مقوله ارزشیابی از دستیابی به اهداف آموزشی می‌باشد.

با استناد به پیش‌فرض‌های بیان‌شده و لزوم مشارکت فراگیران رشته‌های علوم پزشکی در برنامه‌های آموزشی خود به‌عنوان گروه‌های ذینفع و مشتریان اصلی برنامه آموزشی، این تحقیق با هدف بررسی نظر دانشجویان پزشکی از دستیابی به اهداف آموزشی کارآموزی بالینی در مرکز آموزش درمانی امام رضا (ع) کرمانشاه در نیمسال اول ۸۷-۱۳۸۶ صورت پذیرفت و در راستای این هدف کلی، اهداف جزئی دیگری مانند تفکیک میزان دستیابی به اهداف آموزشی در گروه‌های کارورزی و کارآموزی، ارتباط میزان دستیابی به اهداف آموزشی با متغیرهای جمعیت‌شناختی، بیان اهداف کارآموزی و روش ارزشیابی پایانی در ابتدای دوره، جلسه توجیهی ابتدای دوره و استفاده از بخش اورژانس در برنامه آموزشی مورد بررسی قرار گرفت.

مواد و روش‌ها

این تحقیق یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است. جامعه پژوهش، کلیه دانشجویان پزشکی بودند که در دو مقطع

کارآموزی و کارورزی در مرکز آموزشی درمانی امام رضا در گروه‌های آموزشی مختلف حضور داشتند. نمونه مورد پژوهش دانشجویانی بودند که در گروه‌های آموزشی پزشکی کودکان، چشم، عفونی، گوش، حلق و بینی، اورولوژی، جراحی اعصاب، جراحی عمومی، ارتوپدی، داخلی، رادیولوژی، پاتولوژی، قلب، بیهوشی و زنان شرکت داشتند. محیط پژوهش، مرکز آموزشی درمانی ۵۱۵ تختخوابی امام رضا (ع) کرمانشاه بود که بزرگ‌ترین بیمارستان غرب و شمال غرب کشور و مهم‌ترین مرکز بالینی آموزش پزشکی استان کرمانشاه است. روش نمونه‌گیری به‌صورت طبقه‌بندی تصادفی از گروه‌های آموزشی بود.

گردآوری اطلاعات مربوط به متغیر دستیابی به اهداف آموزشی کارآموزی‌های بالینی با استفاده از پرسشنامه‌ای صورت گرفت که توسط محققین، طراحی شده بود. با استناد به توصیه‌های نیوبل و کانن (۳) در خصوص چگونگی تنظیم اهداف آموزشی و خصوصیات اهداف از لحاظ نگرش گروه آموزشی، نگرش پزشکان، علایق دانشجویان، اطلاعات موجود در منابع، نیازهای بیمار و جامعه هدف گروه یا دانشکده و همچنین رده‌بندی اهداف در سایر دوره‌ها و مؤسسات، پرسشنامه‌ای متشکل از سؤالات جمعیت‌شناختی و ۲۵ گویه طراحی گردید. قسمت ابتدایی پرسشنامه، شامل متغیرهای جمعیت‌شناختی مؤثر بر دستیابی به اهداف آموزشی بود. برای تعیین روایی محتوی و صوری پرسشنامه از نظرات ۱۵ نفر از مدیران گروه‌های آموزشی و اساتید علوم آموزش پزشکی استفاده گردید و از نظرات ایشان در بازنگری نهایی

محدوده دستیابی ضعیف، نمرات ۲۶-۳۸ در محدوده متوسط و نمره بالاتر از ۳۸ در محدوده مطلوب قرار گرفتند. برای مقایسه نظرات دانشجویان در مورد دستیابی به اهداف آموزشی و ارتباط آن‌ها با متغیرهای جمعیت‌شناختی و آرایه اهداف، دوره توجیهی و روش ارزشیابی در ابتدای دوره و استفاده از بخش اورژانس در برنامه آموزشی، از آزمون‌های آماری آنالیز واریانس و مقایسات چندگانه توکی استفاده گردید. مقدار $P < 0/05$ معنادار تلقی گردید.

شرکت در این پژوهش برای دانشجویان، اختیاری بود و اطلاعات دانشجویان و گروه‌های آموزشی، محرمانه تلقی گردید. قبل از انجام مطالعه، هماهنگی لازم از طریق معاونت آموزشی مرکز آموزشی درمانی امام رضا (ع) به‌عمل آمد و هزینه‌های انجام مطالعه توسط این بیمارستان پرداخت گردید.

یافته‌ها

از مجموع ۲۰۰ پرسشنامه توزیع‌شده، ۱۳۵ پرسشنامه، عودت داده شد که نشان‌دهنده عیار بازگشت ۶۷/۵ درصد بود. میانگین سنی نمونه‌ها ۲۴/۵۸ سال بود. ۴۴/۴ درصد از دانشجویان، آقا و ۵۵/۶ درصد خانم بودند. ۱۳/۷ درصد از نمونه‌ها در سال چهارم، ۳۹/۶۰ درصد در سال پنجم و بقیه (۴۶/۷٪) در سال ششم پزشکی، مشغول به تحصیل بودند. ۶۹/۴۱ درصد در مقطع کارآموزی و ۳۰/۵۹ درصد در مقطع کارورزی بودند. بیشترین شرکت‌کنندگان در پژوهش از لحاظ گروه آموزشی، شامل گروه‌های داخلی (۱۴/۷۰٪)، جراحی عمومی (۱۱/۴۰٪)،

پرسشنامه استفاده گردید. بعد از تهیه فرم نهایی پرسشنامه، اقدام به انجام یک مطالعه مقدماتی برای تعیین ضریب پایایی شد. این مطالعه مقدماتی با حجم نمونه ۲۸ نفر در محیط پژوهش صورت گرفت و با استفاده از فرمول ضریب همبستگی اسپیرمن-براون، ضریب پایایی پرسشنامه $r = 0/86$ محاسبه گردید. در این مطالعه مقدماتی، ۱۳ نفر از دانشجویان مرد و ۱۵ نفر زن و از گروه‌های آموزشی کودکان، عفونی، اورولوژی، جراحی عمومی، داخلی و زنان شرکت کردند.

براساس واریانس نمرات پرسشنامه در مطالعه مقدماتی و استفاده از فرمول برآورد حجم نمونه در مطالعات توصیفی بر اساس شاخص کمی میانگین نمرات، حجم تقریبی نمونه ۱۳۰ نفر محاسبه شد.

نمونه‌گیری اصلی در ابتدای ترم مهرماه ۱۳۸۶ انجام گرفت. پرسشنامه در زمان اتمام دوره کارآموزی یا کارورزی، در اختیار دانشجویان پزشکی قرار گرفت و هر دانشجو بعد از تکمیل پرسشنامه، آن را به پژوهشگران عودت می‌داد. برگرداندن پرسشنامه‌ها توسط دانشجویان، اختیاری بود.

داده‌ها با نرم‌افزار SPSS-۱۳ مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. به‌منظور دستیابی به تفاوت توزیع فراوانی نظرات دانشجویان پزشکی برای موارد بله، امتیاز ۲، تا حدودی، امتیاز ۱ و خیر، امتیاز ۰ در پرسشنامه منظور گردید. دامنه نمرات کسب‌شده برای طبقه‌بندی در گروه‌های ضعیف، متوسط و مطلوب بر اساس میانگین نمرات مطالعه مقدماتی بود. میانگین نمرات، ۳۲ با انحراف معیار ۶ امتیاز بود. نمرات کم‌تر از ۲۶ در

۲. در میزان دستیابی به اهداف آموزشی کارآموزی‌های بالینی در دانشجویان مقطع کارورزی (۴۷/۷۳٪) و دانشجویان مقطع کارآموزی (۲۶/۴۵٪)، تفاوت آماری معنادار وجود نداشت ($P=0/6$).

آزمون آماری آنالیز واریانس، نشان داد گروه‌هایی که در ابتدای دوره، اهداف آموزشی را ارایه نموده بودند میزان دستیابی بیشتری به اهداف آموزشی کارآموزی‌های بالینی داشتند و این تفاوت از لحاظ آماری، معنادار بود ($P=0/04$). آزمون آماری مقایسات چندگانه توکی، تفاوت آماری معنادار در گروه‌های آموزشی ارولوژی، کودکان، جراحی و عفونی با سایر گروه‌ها نشان داد ($P<0/05$). این نتیجه در گروه‌هایی که دوره توجیهی ابتدای دوره کارآموزی را برگزار کرده بودند نیز صدق می‌کرد ($P=0/03$) و آزمون آماری مقایسات چندگانه توکی، تفاوت آماری معنادار در گروه‌های آموزشی ارولوژی، کودکان، جراحی و عفونی با سایر گروه‌ها نشان داد ($P<0/05$).

گروه‌هایی که در ابتدای دوره، نحوه ارزشیابی پایان دوره را ارایه نموده بودند، میزان دستیابی بیشتری به اهداف آموزشی کارآموزی‌های بالینی داشتند که از لحاظ آماری، معنادار بود ($P=0/04$). آزمون آماری مقایسات چندگانه توکی، تفاوت آماری معنادار بین گروه‌های آموزشی ارولوژی، کودکان، جراحی و عفونی با سایر گروه‌ها نشان داد ($P<0/05$).

در گروه‌هایی که از آموزش در بخش اورژانس، برخوردار بودند میزان دستیابی به اهداف آموزشی

کودکان (۹/۶۰٪)، ارولوژی (۹/۴۰٪)، عفونی (۸/۹۰٪)، زنان و زایمان (۷/۷۰٪)، چشم (۷/۴۰٪)، گوش و حلق و بینی (۶/۹۰٪)، قلب (۶/۵۰٪)، رادیولوژی (۶/۴۰٪)، ارتوپدی (۵/۹۰٪) و جراحی اعصاب (۵/۲۰٪) بودند. دو گروه نیز در مطالعه شرکت فعال نداشتند.

از لحاظ ارایه اهداف آموزشی به دانشجویان، قبل از شروع دوره، ۵۷/۴ درصد شرکت‌کنندگان، اهداف آموزشی کارآموزی بالینی را دریافت کرده بودند. در مجموع، به ۶۰/۲ درصد نمونه‌های شرکت‌کننده در مطالعه، نحوه ارزشیابی پایان دوره در ابتدای دوره آموزش داده شده بود. از مجموع نمونه‌های تحت مطالعه، ۲۵/۹ درصد، برنامه آموزشی اورژانس را در طرح درس دوره کارآموزی خود داشتند. همچنین ۵۵/۶ درصد نمونه‌ها نیز از دوره توجیهی ابتدای دوره کارآموزی، برخوردار شده بودند. توزیع فراوانی نسبی پاسخ به سؤالات هر گویه در زمینه دستیابی به اهداف مختلف آموزشی در جدول ۱ فهرست شده است.

دامنه نمرات کسب‌شده، برای قرار گرفتن در گروه‌های ضعیف، متوسط و مطلوب، بر اساس میانگین نمرات پاسخ به پرسشنامه در مطالعه مقدماتی بود (32 ± 6) و نمرات کم‌تر از ۲۶ در محدوده دستیابی ضعیف، نمرات ۲۶-۳۸ در محدوده متوسط و نمره بالاتر از ۳۸ در محدوده مطلوب قرار گرفتند.

میزان دستیابی به اهداف آموزشی، ارتباط معنادار آماری با متغیرهای جنس شرکت‌کنندگان ($P=0/9$) و سال تحصیل در رشته پزشکی ($P=0/31$) نداشت (جدول

جدول ۱- توزیع فراوانی نسبی دستیابی دانشجویان پزشکی به اهداف آموزشی کارآموزی‌های بالینی

ردیف	سوالات	بله	تا حدودی	خیر
۱	آگاهی یافتن از اهداف آموزشی	۳۶/۱	۳۶/۱	۲۷/۸
۲	کسب توانایی تصمیم‌گیری بالینی	۱۵	۶۷	۱۸
۳	یادگیری اخذ شرح حال بالینی	۶۵	۲۷	۸
۴	بحث بیماریهای شایع ایران در بخش مورد نظر	۲۱	۶۱	۱۸
۵	توانایی طرح سوالات بالینی	۲۶	۶۴	۱۰
۶	کسب اعتماد به نفس	۳۶/۱	۳۸	۲۵/۹
۷	رضایت از تاکید بر جنبه‌های علمی	۲۳	۵۰	۲۷
۸	کسب مهارت ارتباط با بیمار	۴۰	۵۴	۶
۹	فرصت مشارکت آزاد در بحث‌های علمی	۵۰	۳۶/۱	۱۳/۹
۱۰	رضایت از راند‌های بالینی	۳۵	۲۸/۷	۳۶/۳
۱۱	موثر بودن حضور و غیاب	۷۸/۷	۱۸/۵	۲/۸
۱۲	حضور اساتید	۲۳/۱	۴۴/۴	۳۲/۵
۱۳	انطباق آموزش با اهداف	۲۳/۱	۳۷	۳۹/۹
۱۴	اخلاق حرفه‌ای و پزشکی	۳۴/۲	۵۱/۹	۱۳/۸
۱۵	هماهنگی مطالب تئوری و علمی	۲۸/۷	۳۸	۳۳/۳
۱۶	آموزش برخورد با بیماران سرپایی	۲۲/۳	۴۴/۴	۳۳/۳
۱۷	آموزش مراقبت‌های ویژه	۱۰/۲	۱۹/۴	۷۰/۴
۱۸	یادگیری معاینه در بخش‌های ویژه	۵/۶	۱۵/۴	۷۹
۱۹	آموزش در بخش اورژانس	۱۹/۴	۳۵/۲	۴۵/۴
۲۰	آموزش در مرکز مهارت‌های بالینی (Skill Lab)	۲۱/۳	۱۷/۶	۶۱/۱
۲۱	چگونگی کنترل بیماران پرخاشگر و نهاجمی	۵/۶	۲۷/۸	۶۶/۶
۲۲	کسب مهارت ثبت پرونده بالینی	۲۹/۶	۴۰/۷	۲۹/۷
۲۳	دریافت چک‌لیست گزارش‌نویسی	۱۹/۴	۲۵	۵۵/۶
۲۴	ارایه تشخیص‌های افتراقی	۴۰/۷	۳۱/۵	۲۷/۸
۲۵	آموزش انجام CPR	۱۵/۷	۲/۸	۸۱/۵

* پاسخ‌ها بر حسب درصد می‌باشند

کارآموزی‌های بالینی، به‌طور معناداری بیشتر از سایر تفاوت آماری معنادار در گروه‌های آموزشی زنان، گروه‌هایی بود که برنامه آموزشی در اورژانس نداشتند اطفال، جراحی، داخلی و اورولوژی با سایر گروه‌ها (P=۰/۰۲). آزمون آماری مقایسات چندگانه توکی، نشان داد (P<۰/۰۵).

جدول ۲- مقایسه امتیاز کلی دانشجویان پزشکی در زمینه دستیابی به اهداف آموزشی کارآموزی‌های بالینی به تفکیک متغیرهای مورد مطالعه

P-Value	متغیرها	
	میانگین امتیاز	انحراف معیار امتیاز
۰/۹	۳۵/۱	۱۰/۲۲
	۳۱	۱۲/۲۲
۰/۳۱	۳۲/۹	۱۲/۵
	۳۳/۷	۱۱/۹
	۳۳/۲	۱۱/۵
۰/۶	۳۲/۵۱	۱۲/۶۲
	۳۱/۴۸	۹/۳۳
۰/۰۴	۳۲/۹	۱۱/۶۷
	۲۵/۹	۱۱/۹
۰/۰۴	۳۴/۶	۱۱/۲۷
	۲۳/۵۴	۹/۳۸
۰/۰۲	۴۰/۵۵	۷/۳۹
	۲۵/۰۱	۹/۹۸
۰/۰۳	۳۴/۳۹	۱۰/۸۵
	۲۲/۸۵	۱۱/۲۳

بحث

بالینی و روش‌های دیگر ارتقاء کیفی، دستیابی بیشتر به اهداف آموزشی را ممکن ساخته‌اند. این عدم دستیابی مطلوب به اهداف آموزشی، نه تنها در رشته پزشکی بلکه در سایر رشته‌های وابسته، نظیر پرستاری، مامایی و اتاق عمل نیز مشاهده می‌گردد (۷). در زمانی که شکاف فزاینده‌ای بین آموزش پزشکی و عملکرد افراد آموزش‌دیده وجود دارد، ضروری است در آموزش به دانشجویان، ضمن حرکت به سمت ارتقاء مهارت‌های حرفه‌ای، رضایت آنان را نیز فراهم کرد. نظرخواهی از

نتایج این مطالعه که با هدف بررسی دستیابی دانشجویان پزشکی به اهداف آموزشی کارآموزی‌های بالینی، صورت پذیرفت بیانگر آن است که بیشتر دانشجویان مورد مطالعه، دستیابی کامل به اهداف آموزشی پیدا نکرده بودند. عدم دستیابی مطلوب به اهداف آموزشی در کارآموزی‌های بخش جراحی شهر ارومیه نیز گزارش گردیده است (۵) که در همین راستا با استفاده از تقویت آموزش عملی در اورژانس، استفاده از کارگاه مهارت

نتیجه‌گیری

میزان دستیابی به اهداف آموزشی در گروه‌های آموزشی که با برگزاری جلسات توجیهی به بیان اهداف کارآموزی و روش ارزشیابی پایانی در ابتدای دوره می‌پردازند و از بخش اورژانس در برنامه آموزش کارآموزی استفاده می‌کنند، بیشتر از سایر گروه‌های آموزشی است. بر اساس نتایج این مطالعه، می‌توان در ابتدای هر دوره با بیان اهداف دوره کارآموزی و کارورزی، برگزاری دوره توجیهی که نحوه ورود به بخش و وظایف دانشجویان را مطرح می‌سازد و همچنین بیان نحوه ارزشیابی پایان دوره در ابتدای دوره و استفاده از بخش اورژانس برای کارآموزی، به افزایش دستیابی دانشجویان پزشکی به اهداف آموزشی دوره‌های کارآموزی و کارورزی کمک کرد. این نکات از اصول ضروری و مورد نیاز هر برنامه آموزشی است ولی به دلایل مختلف ممکن است دچار روزمرگی و فراموشی شود.

تشکر و قدردانی

سپاس و تشکر از آقای دکتر بهمن روشنی، رئیس وقت مرکز آموزشی درمانی امام رضا(ع) و معاونت محترم آموزشی، برای مساعدت انجام این پژوهش و حمایت‌های مالی از مطالعه و همچنین راهنمایی‌های ارزنده مدیران گروه‌های آموزشی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه برای تنظیم پرسشنامه بعمل می‌آید. از زحمات کارشناسان آموزش معاونت آموزشی مرکز آموزشی درمانی امام رضا(ع) نیز برای کمک در نمونه‌گیری نهایت تشکر به عمل می‌آید.

صاحبان فرآیند، یکی از روش‌هایی است که میزان مفید بودن کارآموزی‌ها از لحاظ دستیابی به اهداف آموزشی را مشخص می‌سازد (۸).

افزایش نسبی میزان دستیابی به اهداف آموزشی در دانشجویانی که قبل از شروع کارآموزی و کارورزی، اهداف آموزشی دریافت نموده و از دوره توجیهی ابتدای دوره کارآموزی، برخوردار شده بودند نشان‌دهنده اهمیت تهیه اهداف آموزشی، توسط مدرسین علوم پزشکی و ابلاغ آن به دانشجویان است. به این مسأله مهم در مطالعه خدیوزاده و سالاری (۸) نیز اشاره شده است. در واقع، کلید رسیدن به یک طرح دوره درسی خوب، ایجاد پیوندهایی محکم و منطقی بین مقاصد، روش‌های یاددهی-یادگیری و سنجش دانشجویان می‌باشد (۳). هرچند تأکید بر ارایه اهداف آموزشی و سایر مبانی آموزش بالینی در منابع مختلف آموزش پزشکی، صورت گرفته است، ولی در این مطالعه فقط ۵۷/۴ درصد شرکت‌کنندگان، اهداف آموزشی را قبل از شروع کارآموزی، دریافت کرده بودند. یافته مورد بحث، نشان‌دهنده این واقعیت است که بنا به دلایل مختلف، این اصول مهم تحت روزمرگی قرار گرفته و به بوته فراموشی سپرده شده‌اند.

افزایش دستیابی به اهداف آموزشی در کارآموزی‌های بالینی با استفاده از بخش‌های اورژانس، در این مطالعه مورد تأکید قرار گرفت. این نتیجه، تأییدکننده برنامه ارتقاء دستیابی به اهداف آموزشی در کارآموزی بخش جراحی در ارومیه بود که با استفاده از تقویت آموزش عملی در اورژانس به این مهم دست یافتند (۵).

References:

1. Shariatmadari A. [Issues in curriculum Development (Persian)]. 7th ed. Ghom; SAMT 1998:32-9.
2. Shabani H. [Instructional Skills, Methods and Techniques of teaching (Persian)] 8th ed. Ghom; SAMT 1998:153-60.
3. Newble N, Cannon RA. Handbook for Medical Teachers. Mohmoodi. SM. (Persian Translator). 1st ed. Tehran; Health Ministry Publisher 1997: 109-17 & 121-2.
4. Saif AA. [Methods of Educational Measurement and Evaluation (Persian)]. 3th ed. Tehran; Doran Pub 1999:122-3 & 411.
5. Enshaii A, Parnia R. [Comparison of achieving to educational aims in different level of surgical students in Oromiea surgery ward (Persian)]. 8th National congress of Medical Education, Kerman: March 2007. 193.
6. Samyari H, Kamani GH, Zavieh D. [Achieving to dental practice and dental education aims in Tehran and Shahed University 2001(Persian)]. Journal of Babul University of Medical Sciences 2003; 5 (Supple.2): 29-32.
7. Beigmoradi A, Nazeri H. [Evaluation of achieving to educational aims in Nursing, midwifery and operation technicians students in Hamadan University (Persian)]. Iranian Journal of Medical Education 2002; (Supple7): 33, 34.
8. Khadivezadeh T, Salari P. [Satisfaction of midwifery students from clinical guidance in clinical field. (Persian)]. Iranian Journal of Medical Education 2004; (Supple 10):30.